

Sygn. akt VI ACa 268/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Urszula Wiercińska (spr.)

Sędzia SA – Małgorzata Kuracka

Sędzia SO (del.) – Joanna Zielińska

Protokolant: – st. sekr. sąd. Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) w m. (...) W. spółki z o.o. w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 6 sierpnia 2012 r.

sygn. akt XVII AmA 2/11

I oddala obie apelacje,

II znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 268/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2010 r. Nr (...) pozwany – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko powódce – Miejskiemu Przedsiębiorstwu (...) w m.(...) (...) spółce z o.o. w W.:

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 ustawy, uznał działania powódki, polegające na stosowaniu we wzorcach umów na wywóz odpadów komunalnych postanowień o treści:

1. „Zapłata należności za wykonanie usług będzie dokonywana przez Zleceniodawcę (...) w terminie 14 dni od daty wystawienia faktury przez Zleceniobiorcę.”,

2. „W przypadku zastrzeżeń do jakości wykonanej usługi, Zleceniodawca zobowiązany jest do zawiadomienia o tym fakcie Zleceniobiorcy, nie później, niż w terminie 3 dni od dnia, w którym usługa winna być wykonana, zaś w

przypadku, gdy reklamacja dotyczy treści, bądź wysokości faktury – w terminie 3 dni od dnia jej otrzymania.”, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, polegającą na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - i nakazał zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 ustawy nałożył się na powódkę karę pieniężną w wysokości 110.909 zł płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji decyzji.

Od powyższej decyzji powódka złożyła odwołanie domagając się:

1. uchylenia zaskarżonej decyzji w całości, ewentualnie zmiany zaskarżonej decyzji przez zastosowanie art. 27 i stwierdzenie że powódka zaniechała stosowania niedozwolonej praktyki z dniem 30 lipca 2010 r., w pkt I i 2 w ten sposób, że ustala, iż bezprawne działanie polegało na zamieszczaniu postanowienia sprzecznego z art. 24 ust. 2 pkt I i 2 ustawy z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w obrocie z konsumentami wzorcu umowy oraz, że powódka zaniechała stosowania praktyki z dniem 30 lipca 2010 r.;

2. uchylenia decyzji w pkt II;

ewentualnie

3. zmianę decyzji w pkt II w zakresie wysokości kary pieniężnej;

4. rozstrzygnięcie o kosztach procesu;

5. przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków: J. K. na okoliczność zapoznania się pełnomocnika Spółki z aktami sprawy w dniu 27 lipca 2010 r. oraz poinformowania osoby prowadzącej postępowanie, iż Spółka zaprzestała stosowania wzorca umów kwestionowanych przez Prezesa UOKiK,

6. przeprowadzenie dowodu z dokumentów:

- książki wejść do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W. dniu 27 lipca 2010 r.,

- zawiadomieniu o zakończeniu postępowania z dnia 8 lipca 2010 r. wraz z dowodem doręczenia skarżącej Spółce,

na okoliczności zapoznania się skarżącej z aktami postępowania dowodowego oraz zaprzestania praktyk kwestionowanych jako niezgodne z prawem,

7. przeprowadzenie dowodu z wzorów umów zamieszczonych na stronie (...) od dnia 30.07.2010,

8. przeprowadzenie dowodu z informacji o zmianach w umowach przesłanej do konsumentów, a zamieszczonej na rewersie faktury za lipiec 2010 r. i dostarczonej do 10 sierpnia 2010 r. do konsumentów w zakresie zmiany wzorców umów kwestionowanych przez Prezesa UOKiK.

Z ostrożności procesowej powódka wniósł o uchylenie decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w uwzględnieniu okoliczności wskazanych w odwołaniu.

Pozwany w odpowiedzi wniósł o oddalenie odwołania, oddalenie zgłoszonych wniosków dowodowych oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił punkt I zaskarżonej decyzji w ten sposób, że słowa „i nakazuje jej zaniechania” zastępuje słowami „i stwierdza jej

zaniechanie z dniem 30 lipca 2010 r.”, zmienił punkt II zaskarżonej decyzji w ten sposób, że obniżył karę pieniężną do kwoty 30.000 zł oraz zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania.

Powyższy wyrok został oparty o następujące ustalenia faktyczne i rozważania.

Powódka – Miejskie Przedsiębiorstwo (...) w m.(...) (...) spółka z o.o. w W. prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług w zakresie wywozu nieczystości stałych, w tym odpadów komunalnych. Przy zawieraniu z konsumentami umów na wywóz odpadów komunalnych powódka posługuje się wzorcami umowy, które obowiązują w obrocie konsumenckim od ponad 2 lat. Bezsporne jest, że w stosowanych wzorcach umownych zawarte były następujące postanowienia:

1. „Zapłata należności za wykonanie usług będzie dokonywana przez Zleceniodawcę (...) w terminie 14 dni od daty wystawienia faktury przez Zleceniobiorcę.”,
2. „W przypadku zastrzeżeń do jakości wykonanej usługi, Zleceniodawca zobowiązany jest do zawiadomienia o tym fakcie Zleceniobiorcy, nie później, niż w terminie 3 dni od dnia, w którym usługa winna być wykonana, zaś w przypadku, gdy reklamacja dotyczy treści, bądź wysokości faktury - w terminie 3 dni od dnia jej otrzymania.”.

Sąd Okręgowy ustalił, że w Rejestrze klauzul niedozwolonych prowadzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów znajdują się następujące postanowienia, których treść jest tożsama lub zbliżona do treści postanowień będących przedmiotem niniejszego postępowania:

- klauzula wpisana do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod numerem 495 o treści: „(...) Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym w fakturze.”;

- klauzula wpisana do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod numerem 524 o treści: „W przypadku niewykonania, bądź nienależytego wykonania umowy przez Organizatora, Klientowi przysługuje prawo do reklamacji złożonej na piśmie w terminie 7 dni od dnia zakończenia imprezy (...)”;

- klauzula wpisana do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod numerem 1212 o treści: „Nie zgłoszenie zastrzeżeń co do prawidłowości wystawienia faktury w terminie 7 dni od daty jej doręczenia jest jednoznaczne z jej akceptacją.”.

Sąd Okręgowy ustalił, że przychód powodowej Spółki z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w 2009 r. wyniósł 184.849.776,02 zł.

Powódka nie zakwestionowała powyższych okoliczności, dlatego należało je uznać za udowodnione na podstawie art. 230 k.p.c.

Pozwany nie zaprzeczył okoliczności zaprzestania stosowania wzorca zawierającego przedmiotowe klauzule, należało zatem tę okoliczność uznać za udowodnioną na podstawie art. 230 k.p.c.

W ocenie Sądu I instancji odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie. Natomiast za bezzasadne należało uznać zarzuty naruszenia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przepisów postępowania administracyjnego. Zgodnie, bowiem z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem Sąd OKiK nie może ograniczyć sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowania sądowe. Celem postępowania nie jest przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Postępowanie sądowe jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zebrany w postępowaniu administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości zgłoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów, według zasad obowiązujących w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych. Sąd antymonopolowy jest sądem

cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, w tym wypadku Urzędu Ochrony konkurencji i Konsumentów, według reguł kontryktoryjnego postępowania cywilnego, a nie sądem legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Tylko takie odczytanie relacji pomiędzy postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowo-administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy.

Sąd Okręgowy uznał, że gdyby przyjąć, iż w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych, to nie mogą one być przedmiotem postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym. Z tych też względów nie mają istotnego znaczenia okoliczności związane z poinformowaniem pozwanego o zaprzestaniu stosowania wzorca.

Bezspornym pozostaje fakt stosowania przez powodową Spółkę, co najmniej od maja 2008 r., wzorca zawierającego klauzule o brzmieniu wskazanym w pkt I zaskarżonej decyzji. Powódka w odwołaniu nie kwestionuje również, że stosowane klauzule kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób analogiczny, jak klauzule wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone w dniach: 14 marca 2005 r. pod nr 495, 7 października 2005 r. pod nr 524 i 22 sierpnia 2007 r. pod nr 1212.

Stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (por. uchwała SN z dn. 13.07.2006 r., sygn. III SZP 3/06). Decyzja pozwanego uznająca działanie powódki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów była w kontekście powyższych okoliczności zasadna.

Z uwagi jednak na zaniechanie jej stosowania, stosowanie do art.27 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zaskarżoną decyzję należało w pkt I zmienić na podstawie art.479^{31a} § 3 k.p.c.

Odnosząc się do odwołania w pozostałym zakresie, Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „Prezes UOKiK może nałożyć karę pieniężną”, co oznacza, że wydając decyzję o nałożeniu kary pieniężnej, działa w ramach uznania administracyjnego, co oczywiście nie jest równoznaczne z dowolnością. Powinien kierować się zasadą równości i proporcjonalności, jak również kryteriami określonymi w art. 111 u.o.k.k. Sąd Okręgowy podzielił pogląd doktryny, że kary nakładane powinny być w szczególności wówczas, gdy na skutek stosowania praktyki odniesione zostały korzyści finansowe, z powodu zaś rozproszenia podmiotów poszkodowanych tymi praktykami mało prawdopodobne jest wystąpienie przez nie z roszczeniami odszkodowawczymi. W niektórych przypadkach zasada proporcjonalności może uzasadniać także odstąpienie od nakładania kary pieniężnej na przedsiębiorcę – mimo dopuszczenia się zachowań wymienionych w art. 106 ust. 1 u.o.k.k. – zwłaszcza jeśli okoliczności sprawy (np. niewielki zakres naruszenia, krótki okres jego trwania, brak winy naruszydela) przemawiają będą za nienakładaniem kary pieniężnej (zob. Konrad Kohutek „Komentarz do art. 106 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów” opubl. Lex).

Odwołując się do poglądów Trybunału Konstytucyjnego, odpowiedzialność karnoadministracyjna to odpowiedzialność typu represyjno-porządkowego, jest ona przejawem interwencjonizmu państwowego w sferach, jakie zostały uznane przez ustawodawcę za szczególnie istotne (zob. wyrok TK z dn. 24.01.2006 r., sygn. SK 52/04). Ingerencja ta stanowi sankcję niezgodną z prawem zachowania określonych podmiotów.

W niniejszej sprawie przesłanki do nienakładania kary pieniężnej nie zachodzą. Arbitralne narzucenie terminu zapłaty, liczonego od daty wystawienia faktury a nie jej doręczenia dawało powodce korzyści finansowe wynikające z faktu wcześniejszego korzystania ze środków pieniężnych wpłacanych przez konsumentów oraz możliwości

naliczania odsetek. Jest mało prawdopodobnym, z uwagi na rozproszenie podmiotów poszkodowanych tymi praktykami, wystąpienie przez konsumentów z roszczeniami odszkodowawczymi. Należy jednak mieć na uwadze, że praktyka dotyczyła 33.601 umów, to jednak, w ocenie Sądu Okręgowego, opierając się na doświadczeniu życiowym, przedmiotowe postanowienia nie musiały być wykorzystywane często. Faktury doręczane są najczęściej w ciągu 1-3 dni od daty ich wystawienia, a konsumenci opłacają je zwykle razem z innymi opłatami okresowymi, co nie zawsze ma miejsce w ostatnim dniu terminu. Część konsumentów opłaca faktury korzystając z formy rozliczeń w postaci polecenia zapłaty, co następuje niezwłocznie po przedstawieniu bankowi faktury.

Należy również uwzględnić znaczny czas trwania praktyki (ponad 2 lata), a także, że stosowanie praktyki było działaniem świadomym powodowej Spółki. Tworząc wzorzec umowny zawierający przedmiotowe klauzule powódka w sposób świadomy dążyła do stworzenia dla siebie kosztem konsumentów warunków umownych sprzecznych z dobrymi obyczajami i rażąco dla nich niekorzystnych. Podkreślić przy tym należy, że jawny i publicznie dostępny rejestr dawał możliwości rozwiania ewentualnych wątpliwości w tym zakresie, tym bardziej, że analogiczne klauzule zostały wpisane wcześniej.

Zdaniem Sądu I instancji powyższe okoliczności, jak również fakt zaniechania stosowania praktyki, uzasadniają zmniejszenie wysokości orzeczonej kary pieniężnej.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obie strony.

Powódka zaskarżyła wyrok w całości i wniosła o zmianę orzeczenia przez uchylenie decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w całości, w tym również uchylenie kary pieniężnej w całości oraz zasądzenie kosztów procesu w I i II instancji według norm przepisanych. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie:

- 1) prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 27 oraz art. 106 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, iż powódka stosowała wzorce umów zawierające klauzule analogiczne do postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone w dniach: 14 marca 2005 r. pod nr 495, 7 października 2005 r. pod nr 524 i 22 sierpnia 2007 r. nr 1212 - w zakresie zasadności i wysokości kary nałożonej na powoda,
- 2) prawa procesowego, tj. art. 230 k.p.c. polegające na bezpodstawnym uznaniu, iż narzucenie terminu zapłaty dawało powódce korzyści finansowe wynikające z faktu wcześniejszego korzystania ze środków pieniężnych wpłacanych przez konsumentów oraz możliwość naliczenia odsetek.

W odpowiedzi pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Pozwany zaskarżył wyrok w całości i wniósł o zmianę orzeczenia przez oddalenie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

- 1) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i sformułowanie, na podstawie załączonych do odwołania dowodów, tj. wydruku wzorca umowy oraz wydruku informacji o zmianach w umowach, wniosków w nich niewynikających, a mianowicie, że powódka zaniechała stosowania stwierdzonych w decyzji praktyk z dniem 30 lipca 2010 r. pomimo, iż ze zgromadzonego w sprawie i przyjętego do rozpoznania materiału dowodowego nie wynika, aby powódka zaniechała stosowania praktyki w ogóle, jak również aby uczyniła to we wskazanej w wyroku dacie, przy czym nie wiadomo skąd pochodzą załączone do odwołania wydruki, które nie mają nawet formy dokumentu,
- 2) naruszenie art. 232 k.p.c. w zw. z art. 479¹² k.p.c. przez wydanie orzeczenia na podstawie zawartych w odwołaniu dowodów z wydruków, w sytuacji, gdy powódka nie wskazała na jaką okoliczność dowody te mają być przeprowadzone, jak również z pominięciem okoliczności, iż nie wiadomo skąd pochodzą załączone do odwołania wydruki, które nie

mają formy dokumentu i nie dowodzą, czy i w jakiej dacie powódka zaniechała stosowania zakwestionowanej w decyzji praktyki,

3) naruszenie art. 230 k.p.c. przez jego błędne i dowolne zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż z uwagi na fakt, że pozwany nie zaprzeczył okoliczności zaprzestania stosowania przez powódkę wzorca zawierającego zakwestionowane postanowienia, okoliczności te należy uznać za przyznane, w sytuacji, gdy są to okoliczności sporne pomiędzy stronami, pozwany w swej odpowiedzi na odwołanie wskazał, że przedstawione dokumenty nie dają podstaw do uznania, iż powódka zaniechała stosowania praktyki, a wnioski dowodowe są obciążone brakami formalnymi w postaci braku tezy dowodowej,

4) naruszenie art. 191 k.p.c. w zw. z art. 479²⁸ § 3 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie i uwzględnienie zawartego w pozwie trzeciego żądania ewentualnego dotyczącego zmiany kary w sytuacji, gdy powódka zawarła w swym pozwie kilka wniosków z żądaniem ewentualnym i nie sprecyzowała w jakiej konfiguracji mają być one rozpatrywane;

5) naruszenie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że samo załączenie do odwołania wydruków komputerowych, jest zachowaniem rynkowym wystarczającym do uznania, iż powódka przestała naruszać zakaz, o którym mowa w art. 24 ustawy,

6) naruszenie art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez jego dowolną interpretację i uznanie, iż nałożona kara nie odpowiada zasadzie równości i proporcjonalności, a ponadto w ustalonym stanie faktycznym na wysokość kary w wyższym stopniu wpływ ma prawdopodobieństwo nieosiągnięcia przez powódkę korzyści majątkowych, niż fakt długotrwałego i świadomego działania polegającego na stosowaniu wobec konsumentów niedozwolonych postanowień, a w konsekwencji obniżenie nałożonej kary o ponad 70 %, a w konsekwencji

7) naruszenie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy przez jego niezastosowanie, pomimo że powódka nie udowodniła zaniechania stosowania stwierdzonych praktyk, albowiem sam wydruk komputerowy nie dowodzi jeszcze zmiany zachowania rynkowego powodowej Spółki umożliwiającego pominięcie stosowania ww. przepisu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obu stron podlegały oddaleniu. Sąd II instancji uznając trafność ustaleń faktycznych i słuszność ocen prawnych dokonane przez Sąd Okręgowy, przyjmuje je za własne. Zarzuty sformułowane przez skarżące strony są chybione.

Kwestią pierwotną w stosunku do pozostałych podniesionych w obu apelacjach, jest trafność zastosowania w realiach sprawy art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej uokik). Przepis art. 24 ust. 1 uokik uzupełnia ust. 2 pkt 1 uokik, zgodnie z którym za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Ugruntowana jest już wykładnia powołanego przepisu, zgodnie z którą uznaje się, iż praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumenta w rozumieniu art. 24 uokik jest stosowanie identycznej w znaczeniu celu i skutku klauzuli, jak klauzula wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru (por. uchwała SN z dn. 13.07.2006 r., sygn. III SZP 3/06). Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki, godzi tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru. Nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że treść zakwestionowanych zaskarżoną decyzją klauzul wzorca umów na wywóz odpadów komunalnych, które stosowała powodowa Spółka, mieści się w hipotezie zakazanych klauzul. Słusznie ten element sprawy uzasadnili zarówno Prezes UOKiK, jak i Sąd I instancji, wskazując, iż klauzula „Zapłata należności za wykonanie usług będzie dokonywana przez Zleceniodawcę (...) w terminie 14 dni od daty wystawienia faktury przez Zleceniobiorcę.” odpowiada w zakresie istoty celu i skutków klauzuli wpisanej pod poz. nr 495 rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, zaś klauzula

„W przypadku zastrzeżeń do jakości wykonanej usługi, Zleceniodawca zobowiązany jest do zawiadomienia o tym fakcie Zleceniobiorcy, nie później, niż w terminie 3 dni od dnia, w którym usługa winna być wykonana, zaś w przypadku, gdy reklamacja dotyczy treści, bądź wysokości faktury – w terminie 3 dni od dnia jej otrzymania.” odpowiada klauzulom wpisanym pod poz. 524 i poz. 1212 przedmiotowego rejestru. Strona powodowa kwestionując zarzucenie Spółce praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w zakresie pierwszej z klauzul, podnosiła jedynie, że nie naliczała odsetek od nieterminowych płatności faktur, co oczywiście nie może prowadzić do odmiennej oceny postanowienia wzorca umowy stosowanego przez powódkę i tożsamej (w zakresie celu i skutku) klauzuli wpisanej do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, bowiem badanie w kontekście art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik ogranicza się do zakresu przedmiotowego hipotezy klauzuli wpisanej i klauzuli „użytej” przez innego przedsiębiorcę oraz do samej możliwości godzenia w interes konsumenta. Odnośnie drugiej z klauzul objętych pkt I zaskarżonej decyzji, powódka wskazywała na specyfikę prowadzonej działalności wywozu odpadów komunalnych i zagrożenie epidemiologiczne wiążące się z niewykonaniem umowy w postaci niewywiezienia odpadów, a w konsekwencji krótki termin na złożenie reklamacji - w jej ocenie - był uzasadniony. Umknęło uwadze strony, że treść przedmiotowej klauzuli nie obejmuje tylko tego jednego przypadku nie wykonania usługi, jej hipotezą zostały objęte także inne postaci niewykonania lub nienależytego wykonania umowy i tym samym brak podstaw do odmiennych ocen z uwagi na tzw. specyfikę działalności wywozu odpadów komunalnych. Natomiast cel i skutek niniejszego postanowienia wzorca umowy stosowanego przez Spółkę i wyżej powołanych klauzul umieszczonych w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, jest tożsamy.

Wbrew twierdzeniom Prezesa UOKiK, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji prawidłowo ocenił dowody przedstawione przez powodową Spółkę, zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu wynikającym z art. 27 ust. 1 i 3 uokik. Należy wskazać, że do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (por. wyrok SN z dn. 16.05.2005 r., sygn. III CK 314/05). Dlatego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. wyrok SA w Poznaniu z dn. 27.04.2006r., sygn. I ACA 1303/05, Lex nr 214251). Pozwany formując zarzuty naruszenia przepisów dotyczących postępowania dowodowego ograniczył się do przedstawienia własnej oceny - i to wyłącznie w zakresie doniosłości - dowodów przedstawionych przez powódkę. Zdaniem Sądu II instancji, uwzględniając specyfikę zarzuconej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, wykazanie zaniechania jej stosowania następuje przez przedstawienie „nowego” wzorca wprowadzonego do obrotu, tj. wzorca pozbawionego zakwestionowanych klauzul. Powodowa Spółka złożyła do akt takowy wzorec umowy na wywóz odpadów, z którego to dokumentu wynika, że był on zamieszczony na oficjalnej stronie internetowej Spółki w dniu 30 lipca 2010 r. (k. 32-34), ponadto złożona została informacja o zmianie wzorca umowy, którą otrzymali klienci powódki (k. 31). Rozmiar prowadzonej przez powódkę działalności, tj. kilkudziesięciotysięczna liczba klientów już związanych umowami z powódką oraz liczba konsumentów, do których kierowana jest oferta powódki, a także znaczenie w obecnej rzeczywistości przekazu internetowego, uzasadnia tego rodzaju „prezentacje” wzorców umów, którymi przedsiębiorca posługuje się w obrocie. Dlatego też ocena mocy i wiarygodności dowodów dokonana przez Sąd OKiK nie przekracza granic swobodnej oceny dowodów (jest logiczna i zgodna z doświadczeniem życiowym), a tym samym zasadnie Sąd ten dokonał zmiany zaskarżonej decyzji na podstawie art. 27 ust. 2 uokik. Na marginesie jedynie należy zauważyć, że przedstawienie przez powódkę w odwołaniu wniosków dowodowych nie spełnia wszystkich reguł prawidłowego formułowania wniosku dowodowego, co słusznie zauważyła strona pozwana. Jednakże nie prowadzi to do „dyskwalifikacji” zgłoszonych dowodów, nie budzi żadnych wątpliwości ich związek z twierdzeniami powołanymi przez stronę w odwołaniu, przedstawione dowody służą wykazaniu faktów powoływanych w przedmiotowym odwołaniu.

W ocenie Sądu odwoławczego niezasadne okazały się zarzuty apelacji kwestionujące zmianę zaskarżonej decyzji przez obniżenie kary pieniężnej do kwoty 30.000 zł. Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów w rozpoznawanym przypadku przybrało postać stosowania (przez około dwa lata) we wzorcach umów postanowień, które wypełniają kryteria uznania ich za niedozwolone, a zatem doszło do zachowania sprzecznego z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów. Nie może jednak ująć uwadze pozytywna reakcja przedsiębiorcy na wszczęcie postępowania administracyjnego i podjęcie przez niego działań mających na celu zaprzestanie niedozwolonych praktyk, co ma znaczenie dla wymiaru kary pieniężnej. Powódka w pełni świadomie zareagowała na zaistniałe zagrożenie naruszenia interesu publicznoprawnego. Powyższe, w ocenie Sądu odwoławczego, uprawniało Sąd I instancji jedynie do obniżenia nałożonej kary pieniężnej do kwoty 30.000 zł, nie zaś do odstąpienia od jej wymierzenia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, a wbrew twierdzeniom skarżącego Prezesa UOKiK, kara w wysokości 30.000 zł również wypełni takie funkcje kary, jak prewencja oraz represja i jednocześnie sprawi, że jej dolegliwość będzie nadal adekwatna do rozmiaru zagrożenia naruszenia interesu publicznoprawnego, a w konsekwencji kara osiągnie zamierzony cel.

Wbrew twierdzeniom apelacji pozwanego zaskarżony wyrok pozostaje w zgodzie zarówno z zakresem zaskarżenia przedstawionym w odwołaniu, jak i wnioskami odwołania.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania drugoinstancyjnego postanowiono stosownie do treści art. 100 k.p.c.